

POSTANOWIENIE

Dnia 6 grudnia 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Hubert Wrzeszcz (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Teresa Bielska-Sobkowicz

SSN Grzegorz Misiurek

w sprawie z wniosku S. P. i B. M.
przy uczestnictwie A. J. i innych,
o zniesienie współwłasności,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym
w Izbie Cywilnej w dniu 6 grudnia 2012 r.,
zażalenia wnioskodawcy S. P.
na postanowienie Sądu Okręgowego
z dnia 6 czerwca 2012 r.,

**uchyla zaskarżone postanowienie i przekazuje sprawę Sądowi
Okręgowemu do ponownego rozpoznania.**

Uzasadnienie

Postanowieniem z dnia 8 czerwca 2012 r. Sąd Okręgowy ustalił, że wartość przedmiotu zaskarżenia w skardze kasacyjnej wniesionej przez wnioskodawcę S. P. wynosi 100 000 zł, odrzucił tę skargę jako niedopuszczalną i nakazał zwrócenie wnioskodawcy odpłaty od skargi kasacyjnej.

Z uzasadnienia postanowienia wynika, że w toku postępowania o zniesienie współwłasności nieruchomości uczestnicy postępowania E. M. i B. O. złożyli wnioski o stwierdzenie, że nabyli w drodze zasiedzenia udziały w tej nieruchomości. Postanowieniem wstępnym z dnia 23 lutego 2011 r. Sąd Rejonowy stwierdził nabycie przez K. C. oraz B. i J. małż. O. na zasadzie wspólności majątkowej określonych w tym orzeczeniu udziałów w prawie współwłasności nieruchomości, stanowiącej zabudowaną budynkiem mieszkalnym działkę nr 614, położoną w K. przy ul. K.[...]. Apelację od tego orzeczenia wniósł m.in. S. (wskazane w uzasadnieniu imię K. należy uznać za oczywistą omyłkę) P. i wskazał w niej wartość przedmiotu zaskarżenia w wysokości 100 000 zł. Postanowieniem z dnia 13 grudnia 2011 r. Sąd Okręgowy częściowo zmienił zaskarżone orzeczenia i oddalił apelację w pozostałej części. Zaskarżając to postanowienie w całości, S. P. w skardze kasacyjnej wskazał wartość przedmiotu zaskarżenia w wysokości 160 000 zł.

Sąd odwoławczy sprawdził oznaczoną w skardze kasacyjnej wartość przedmiotu zaskarżenia na podstawie art. 25 § 1 k.p.c. i uznał, że została ona przez skarżącego oznaczona nieprawidłowo. Wartość przedmiotu zaskarżenia wskazana w skardze kasacyjnej co do zasady nie może być bowiem wyższa niż oznaczona w apelacji, chyba że zachodzą – co jednak nie ma miejsca w sprawie – przewidziane w prawie okoliczności uzasadniające odstępianie od tej zasady. W konsekwencji, skargę kasacyjną należało uznać za niedopuszczalną ze względu na wartość przedmiotu zaskarżenia, ponieważ zgodnie z art. 519¹ § 4 pkt 4 k.p.c. skarga kasacyjna jest niedopuszczalna w sprawach o zniesienie współwłasności, jeżeli wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż sto pięćdziesiąt tysięcy złotych.

W zażaleniu S. P. zarzucił wydanie zaskarżonego postanowienia z naruszeniem art. 25 § 1, art. 384, art. 398⁶ § 1 i 2 oraz art. 519¹ § 4 pkt 4 k.p.c. i wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Trafne jest stanowisko Sądu, że od postanowienia Sądu drugiej instancji w sprawie o zniesienie współwłasności, którego przedmiotem jest rozstrzygnięcie sporu przewidzianego w art. 618 § 1 k.p.c., dopuszczalność skargi kasacyjnej zależy od wartości przedmiotu zaskarżenia; jeżeli ta wartość jest niższa niż sto pięćdziesiąt tysięcy złotych – skarga kasacyjna w tej sprawie jest niedopuszczalna (art. 519¹ § 4 pkt 4 k.p.c.) (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2001 r., II CZ 13/01, OSNC 2001 nr 12, poz. 181 i z dnia 22 marca 2006 r., III CZ 8/06, niepubl.) Nie ulega wątpliwości, że zgodnie z art. 368 § 2 oznaczenie wartości przedmiotu zaskarżenia powinno nastąpić już w apelacji. Przepisu tego nie można jednak – co podkreśla się także w literaturze – stosować wprost w sprawach rozpoznawanych w postępowaniu nieprocesowym, bez uwzględnienia ich specyfiki. W sprawach działowych (o zniesienie współwłasności, dział spadku i o podział majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej małżonków) ustalenia wartości przedmiotu sprawy dokonuje bowiem nie wnioskodawca, lecz sąd (art. 619 § 1 i art. 684 k.p.c.). Kierując się zasadami odpowiedniego stosowania prawa należy przyjąć, że w sprawach działowych wartość przedmiotu zaskarżenia, oznaczana zarówno w apelacji, jak i w skardze kasacyjnej, nie może być wyższa niż kwota wartości przedmiotu sprawy ustalona przez sąd w postanowieniu co do istoty sprawy.

Sąd odwoławczy, sprawdzając wskazaną w skardze kasacyjnej wartość przedmiotu zaskarżenia, ograniczył się do stwierdzenia, że została ona oznaczona wadliwie, ponieważ jest wyższa niż wartość przedmiotu zaskarżenia wskazana w apelacji. Tymczasem uszło uwagi Sądu – co trafnie zarzucono w zażaleniu – że zaskarżone skargą kasacyjną postanowienie jest orzeczeniem reformatoryjnym. W prawdzie Sąd odwoławczy nie podzielił stanowiska apelującego, że nie ma podstaw do uwzględnienia wniosku o zasiedzenie udziałów we współwłasności nieruchomości stanowiącej przedmiot zniesienia

współwłasności, jednakże skorygował nabyte w drodze zasiedzenia udziały we współwłasności tej nieruchomości. W tej sytuacji nie można odeprzeć zarzut skarżącego, że wskazana przez niego w skardze kasacyjnej wartość przedmiotu zaskarżenia wyższa niż w apelacji, jest konsekwencją zmiany przez Sąd drugiej instancji nabytych w drodze zasiedzenia udziałów we współwłasności nieruchomości. W konsekwencji, zarzut wydania zaskarżonego postanowienia z naruszeniem art. 25 § 1, art. 398 § 2 i art. 519¹ § 4 pkt 4 k.p.c. należało uznać za uzasadniony.

Nieuzasadniony jest natomiast zarzut naruszenia art. 384 k.p.c., ponieważ wynikający z tego przepisu zakaz reformationis in peius, zabraniający wydania mniej korzystnego dla skarżącego rozstrzygnięcia niż to, które zawarte jest w zaskarżonym przez niego wyroku - z wyjątkiem wypadków, w których sąd może orzekać z urzędu - dotyczy rozstrzygnięcia co do istoty sprawy, nie odnosi się on więc do postanowienia o odrzuceniu skargi kasacyjnej (por. postanowienie Sąd Najwyższego z dnia 22 czerwca 2010 r., IV CZ 42/10, OSNC-ZD 2011, nr 2, poz. 26).

Chybiony jest także zarzut naruszenia art. 398⁶ § 1 k.p.c., albowiem podlegającym usunięciu na podstawie tego przepisu brakiem formalnym skargi kasacyjnej jest – co nie miało miejsca w sprawie – nieoznaczenie wartości przedmiotu zaskarżenia w skardze kasacyjnej. Nie stanowi natomiast braku formalnego skargi kasacyjnej oznaczenie w niej wartości przedmiotu zaskarżenia, wymagającego sprawdzenia na podstawie art. 25 § 1 k.p.c.

Z przedstawionych powodów Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji postanowienia (art. 398¹⁵ § 1 k.p.c.).